

La Humanitat

Redacció
6, Eld Polissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)
—
Nees postal
Paris, C. 64950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Polissonnière
Paris (IX)

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Paris, Març del 1952 — Núm. 131.

Fundador: LLUIS COMPANYS

PREU: 20 francs.

Lluitem per una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ

El nostre nacionalisme

Algun dia serà necessari examinar detingudament l'evolució del nacionalisme català durant aquests dos darrers dècennis, d'aquesta doctrina que ha inspirat tants i tants moviments patriòtics i que ha estat la peça mestressa, l'eix al voltant del qual s'ha bastit la renaixença catalana.

Ens caldrà, un dia o altre, passar pel sedàs de la crítica, les actuacions i les actituds dels partits i de les persones que s'han erigit, amb més o menys fortuna, en defensors de la terra.

Però sense esperar aquest anàlisi, que inmanejablement haurà de fer-se, ens escau comentar avui, encara que sigui esquemàticament, les reaccions més significatives dels catalans davant de l'alienació total de les nostres prerrogatives nacionals.

Una d'elles, que es manifesta dins i fora del territori, i amb més insistència com més difícil esdevé la restauració política, és la reacció clàssica dels partidaris del mínim esforç. Les activitats que no representen cap sacrifici i que poden portar-se a terme sense perill, són acollides amb favor i pretenen considerar-les com una autèntica exteriorització del més pur dels patriotismes. És el catalanisme dels aplècs, el de la sublimació dels Jocs Florals, el de les publicacions i representacions teatrals sotmeses a la censura prèvia, el catalanisme « bon minyó » que prefereix els aranjaments a la combativitat, el confort a l'ardidesa i el camí suau i planer de la facilitat a la ruta esportiva i accidentada del veritable patriotisme. És el catalanisme tot, jolibrí i content d'ell mateix que floreix en tots els períodes de decadència.

Que és inofensiva, aquesta mentalitat? Potser sí que ho és quan tots els recursos del país poden jugar normalment. Però és corruptora i malevola quan els ressorts vitals de la pàtria es troben paralitzats per l'opressió. Si aquest estat d'esperit prevalgués, Catalunya acabaria convertint-se en una contrada típica, en una insignificant minoria regional capaç, en el millor dels casos, de suscitar la curiositat dels estranys.

Sortosament per Catalunya, al costat, o millor dit, al marge d'aquest corrent, hi ha el veritable nacionalisme, el de Valenti Almirall, Prat de la Riba, Macià, Companys, el que ha fet la seva grandesa política, social i econòmica; el que ha considerat sempre el nostre poble, no pas com una peça de museu, ans bé com una entitat viva, amb personalitat pròpia, amb una projecció històrica i amb una missió certa a aconseguir. És el nacionalisme que s'oposa igualment a l'irredentisme ultrancer dels demagogs i al servilisme dels botiflers; el que no s'accontenta de somnis químics, de vagues internacionalitzacions del « nostre problema » i que preferia, en canvi, la tasca menys brillant, però quant més eficient i de mantenir les institucions que simbolitzen la sobirania catalana, d'augmentar el volum de l'oposició al règim que ens paralitza i de preconcitar a cada moment, a cada ocasió, les solucions veritablement catalanes.

Aquest és, ja no caldrà dir-ho, el nostre catalanisme. I que no es cregui que ens oposam a les manifestacions de l'espiritualitat catalana sota cap de les seves formes. Ben al contrari. Estem fermament convençuts que constitueixen un aspecte important, encara que molt fragmentari, de la personalitat nacional de Catalunya. Però no estem disposats a admetre que, sota el cobert d'un paralisme més que discutible, es barregin amb alegre inconsciència, l'art i la política, la democràcia i la literatura, el folklore i el progrés social, el provincialisme i el restabliment de les nostres llibertats polítiques.

Ja sabem que hi ha, entre els partidaris de la mentalitat que hem assajat de descriure, molts homes de bona fe, dignes de tota consideració. Però en els moments que ens toca viure, quan tants i tants companys han perdut la llibertat o la vida, és intolerable que es vulguin oblidar els reiterats ensenyaments de la història que ens demostren clarament que la victòria i el triomf només s'obtenen, en definitiva, als qui tenen l'honestat de refusar les actituds fàcils i enganadores i el coratge d'encarar-se amb la crua realitat...

TRUMAN I ESPANYA

En la política americana, on trec el cap amb la llunyania i el respecte amb què l'ha d'apreciar un estranger, em considero un « Trumanista ». Crec sincerament que una vegada s'hauran assolit les altes de la polèmica partidista, Truman passarà a la història com un excel·lent president dels Estats Units. Vaig dir en certa ocasió que Truman ha pres quatre decisions transcendents, que dubto que Roosevelt hagués tingut la valentia moral de fer-se seves. Em refereixo a l'ús de la bomba atòmica contra els japonesos, a les disposicions en favor dels negres, a l'ajut a Grècia i a l'expedició de Corea.

L'error comès per Truman en relació a Espanya, error compartit per tota una sèrie d'elements de bona fe que integren l'entitat política nord-americana, és el d'ignorar fins a quins pregons abismes ha caigut, des de l'adveniment de Franco, la vida social espanyola.

Per a Truman, Espanya és un país aproximadament com els Estats Units, on els ciutadans estan sotmesos a « certes limitacions » en l'exercici de llurs drets ciutadans. Entre aquestes limitacions cal comptar-hi l'exercici de la llibertat religiosa.

A Truman li diuen, per exemple, que a Espanya els protestants topen amb « certes dificultats » en exercir llur culte. Indignat davant d'aquesta realitat, Truman aprofita la primera avinentesa per afirmar que « no li plau aquest personatge » referint-se a Franco. Griffis explica l'exabrupte presidencial com una mostra d'impaciència davant la lentitud amb què Franco estableix a Espanya l'estatut lliure de les minories religioses.

La indignació de Truman és explorable i honorable. Protestant sincer i home de bona fe, Truman considera que el primer pas que ha de donar Franco si vol demostrar que inicia l'alliberament del seu règim és el de donar llibertat... als protestants espanyols.

La resposta a aquesta pretensió moderada del President dels Estats Units l'ha donada, d'una manera brutal que ha escrutat el món d'horror, no Franco, i ací radica un dels punts crucials de la situació espanyola, ans bé un dels seus més declarats enemics: el cardenal Segura.

Si el President Truman es proposava de demostrar a l'opinió americana la sordera de l'Espanya actual, la fletxa no podia fer millor blanc. Ara bé; si Truman volia iniciar una acció encaminada a fer trontollar el

prestigi de Franco, ha comès un error.

Hi ha a Espanya uns vint mil protestants dels quals la meitat són estrangers. El posar en pràctica la recomanació de Truman (contra la qual jo no faig cap mena d'objecció), es traduiria en el fet que deu mil espanyols tindrien més llibertat per a practicar llur culte. Però ¿què passa amb els 27.999.000 espanyols restants? ¿Què direm dels cinc milions de catalans que no poden resar en la llengua pròpia? ¿I dels milions d'obrers que no gaudeixen de cap dret sindical i dels milions de camperols que no tenen dret a la terra que treballen? ¿I encara dels milions d'espanyols que han perdut els drets elementals sobre la dignitat i el respecte individual?

El problema espanyol bàsic no és precisament el de la llibertat de cultes, sinó el de la llibertat en general. La llibertat de cultes constitueix

DEP JAUME MIRAVITLLES

una reivindicació central per ella mateixa, en països com els Estats Units, Alemanya, Anglaterra, Suïssa on les minories religioses apleguen molt importants nuclis d'opinió. A Espanya, parlar de llibertat de culte és una pura il·lusió. El problema espanyol, en aquest sentit estic segur que Truman no em seguirà, és el d'assegurar la llibertat no religiosa del cinquant per cent de la població. Hi ha tantes raons d'afirmar que Espanya és el país més catòlic del món, com d'afirmar que és el país més anticatòlic. Aquestes dues terribles veritats antagòniques col·loquen el país sobre un perillós volcà de passions, sempre a punt d'escalar en erupció.

La missió de tot poder moderador a Espanya consisteix a fer les relacions entre catòlics i anticatòlics més tolerables, més humanitzades, menys susceptibles de desencadenar qualsevol sobtada explosió. Tot el que fes Truman per tal d'omplir el buit que en aquest sentit separa els espanyols seria benvingut.

Hom podrà argüir, en favor de Truman, que aquesta posició davant el problema presentat a Espanya és el primer pas d'una política que tendeix a l'alliberament progressiu d'Espanya.

Però llavors la tria ha estat poc afortunada. Imaginem per un moment que el primer pas que es volgués exigir de Stalin per tal de demostrar que el seu règim es liberalitza fos el de deixar en llibertat les « sectes » trotsquistes...

La pitjor falca és la de la mateixa fusta, dinen els castellans. L'odi catòlic contra els protestants a Espanya és un factor que per la seva transcendència i profunditat ultrapassa els marcs del sistema polític. Les primeres víctimes de la Inquisició espanyola, immediatament després dels jueus i molt abans que els musulmans, foren els protestants. La persecució fou mantinguda indefinidament i l'eliminació dels protestants del panorama religiós espanyol ha estat tan total que a cap liberal no se li ha oerregut mai d'incloure en el seu programa polític, d'una manera explícita, el problema protestant. La gran reivindicació liberal espanyola ha estat sempre, en aquest sentit, el dret a no creure...

Aquesta meua afirmació respon de tal manera a la veritat històrica que Franco ni tan sols s'ha dignat contestar a la insinuació de Griffis. Ho ha fet pel seu compte, amb una fetrotge i carvernicola diatriba contra

els nostres futurs comediògrafs trobaran un excel·lent material.

Bon contista, autor d'una de les millors novel·les catalanes contemporànies (« El Jordi Freginals »), el nostre millor comediògraf era un gran català. Dels de la seva generació, fou dels primers a comprendre la necessitat d'anar a la unificació de la nostra llengua. No solament acceptà tot seguit les normes ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans, ans encara les practicà des dels primers temps, amb el més gran respecte. Per això el seu estil era tan cenyit i elegant.

Quan esclatà la sublevació militar de casa nostra, no dubtà ni un moment a abraçar l'única causa justa: la de Catalunya. L'actuació de Pous i Pagès a la Institució de les Lletres Catalanes, de la qual era l'ànima, fou la d'un literat que estima per damunt de tot el seu país. Més tard, a l'exili, prestà sense regaltes el seu entusiasme, la seva fe i el seu mostreig a la Fundació Ramon Llull, fins que l'ocupació de París per les tropes invasores estroncà l'actuació d'aquella institució i tots els projectes forjats al seu entorn. Encara el veïem, com si fos ara, en aquell pis del carrer Miromonil, gairebé sempre dret, molt rarament assegut, disposat a discutir amb tothom, amb aquella passió i entusiasme que molts joves ja voldrien per a ells. En aparèixer el primer número de la « Revista de Catalunya » a París, el mes de desembre del 1939, a cura de la Fundació Ramon Llull, Pous i Pagès fou encarregat de redactar la presentació. No podem estar-nos de reproduir el paràgraf següent que reflecteix ben bé el pensament de l'escriptor que acabem de perdre:

« Així, fent bandera de l'idioma, afirmem per símbol i realitat viva la totalitat dels nostres drets; tot allò que l'il·lustra, sentim que ens eleva i ensavança; tot ultratge que rep, ens fereix en el centre del nostre pit i ens presenta més evidentment ofesos a tot els homes capaços d'humana simpatia. Avui Catalunya abatuda per una superioritat material, penitent d'errors propis, també, no ens fa por de dir-ho, sofreix els intents més rigorosos, més refinats, més abusius, que ha conegut en la seva història per a fer desaparèixer la seva força econòmica, el seu nom, la seva personalitat; i sobretot, correlativament a l'afirmació catalana, el seu idioma i amb ell la seva peculiar cultura ».

L'HORA DE LA IMPACIENCIA

per DENIS DE ROUEMONT

No es tracta d'un pamfletaire irresponsable, ans d'un home polític avissat i més informat que cap altre. Al·ludim Paul-Henri Spaak, el qual s'exclamava no fa gaire temps a l'hemicicle d'Estrasburg: « Europa viu, des de fa uns anys, de la por dels russos i de la caritat dels americans! »

Traduïm, ara, aquest crit d'alarma en xifres degudament verificades. Dona, en milions d'habitants: « 320 viuen des de fa anys amb por dels petits països i un sol dels quals no és a l'escala del segle ».

Desitjariem que aquesta constatació aparegués més xocant, encara, que sorprenent. La paradoxa que ella esclaireix tan crument s'explica per altra part, per raons conegudes de cada u de nosaltres.

En primer lloc, els Europeus es refusen a creure's tan nombrosos del que són perquè encara no s'han acostumat a sentir-se Europeus. En lloc d'un bloc si fa o no fa tan gran com els altres dos sumats, heus ací vint petits països ni un sol dels quals no és a l'escala del segle.

Apareix com evident que llur unió traslascaria d'un sol cop la situació. Tot els hi empeny: la lògica de la Història i el càlcul de llurs interessos, les necessitats de llur defensa i les de llur vida cultural, el passat com el pervindre, la raó com els desitjos. Què és, però, el que els reté? Una mena de miopia tant de la memòria com del judici.

S'excusen amb el pretext de llurs

tradicions, parlen d'enemics hereditaris, però oblidem que llurs nacionalismes no remunten més que al segle darrer, i que tenen 2.000 anys d'ús comú d'una herència que la resta de la terra els envia.

Donen per pretext els interessos a curt termini de llurs Estats, però oblidem que formen un sol cos i que és de foll assajar de salvar un sol òrgan en detriment dels altres. Ni el cor ni el pulmó no viurien isolats, i llur salut depèn d'una bona circulació.

Finalment, no hi ha res de més clar al món com la necessitat de la nostra unió; no hi ha res que sigui menys discutible, i, no obstant, tament com succeeix en els pesombres no pot avançar res, fot s'entrebanc. Aquesta lentitud insana, angoixosa, durarà fins al desvetllament que es tracta de provocar.

Europa, en l'antigor, fou raptada a l'Àsia per una fogosa divinitat de l'Occident: Júpiter transformat en Brau. Se'ns diu que Europa, avui, riscava novament d'ésser seduda, aquest cop, per un Os o per un Aguil·la. Temem més aviat el prudent ideal de certs diputats d'Estrasburg: el rapte d'Europa per un cargol!

La prudència ja ens ha demostrat el què sap fer. Si volem, doncs, que Europa sobrevisqui, ha arribat l'hora de la impacència creadora. Jo no sabia imaginar un millor mot d'ordre per a una Campanya Europea de la Joventut.

LA REPRESSIONI FRANQUISTA CONTINUA

Malgrat les protestes que d'arreu del món s'han fet sentir, tot i les reiterades intervencions d'importantes personalitats i figures rellevants en tots els aspectes, la repressió franquista continua exercint-se i fent que els antifranquistes sentin amb una acuitat encara més forta damunt d'ells les urpes del totalitarisme espanyol.

A França, a Anglaterra, a Amèrica, els actes de protesta s'han succeït amb una cadència cada vegada més important. Però el dictador espanyol, com si desafiar la consciència universal fos la seva sola norma de conducta, ha fet executar una part dels condemnats a mort de Barcelona.

A París, dos grans mitings han tingut lloc, a la Sala Wagram, l'un, organitzat per la Lliga Francesa dels Drets de l'Home i on, sota la presidència d'Emile Kahn, l'elita intel·lectual francesa, en la persona de Albert Camus, J.-P. Sartre, A. Breton, A. Beguin, etc. féu sentir la seva veu de protesta pel terrorisme imperant a Espanya i demanà que es pogués salvar la vida en perill dels condemnats a mort. L'altre miting, organitzat per la Societat Francesa d'Amics de la República Espanyola, sota la Presidència del senador Gaston Chazette, els advocats Moncorgé, Achille Audin, Georges Fontanis i Gaston Maurice, així com els dipu-

tats de París Josep Dumas, del MRP i Daniel Mayer, de la SFIO i ex-ministre, exposaren als nombrosos assistents que omplien l'àmplia sala les gestions efectuades i les negatives amb què foren contestades totes les intervencions en pro dels condemnats.

Es veu ben bé que el general Franco i tots els qui estan al seu costat, prefereixen continuar vessant la sang de la terra espanyola en lloc de buscar, dotze anys després de la fi de la guerra civil, l'apaisament de totes les passions i els odis que la lluita va engendrar; en lloc d'aplicar els principis que ell diu sosté — principis cristians d'amor i de la recerca del benestar — el franquisme no fa altra cosa que exacerbar les passions i emprendre els pobles peninsulars vers les solucions de força quan, en realitat, allò a què aspira tot el nostre poble no és a altra cosa que a la pau, a la llibertat i al treball.

Franco i el franquisme amb la seva actuació i amb la repressió ininterrompuda que porta a terme d'ençà del 1939 — i que ha intensificat aquests darrers anys — està demostrant que és un dels grans propagadors de guerra i de malestar al món. La pau a la península només vindrà

el dia en què el règim opressor franquista hagi desaparegut i la llibertat, la tolerància i la democràcia imperin de nou. La sang, desgraciadament, engendra la sang i el permetre's, per part de les nacions democràtiques, que el franquisme continuï assassinant impunement obrers i forces liberals i republicanes, és un perill que pot degenerar en situacions gravíssimes a la nostra terra.

Es hora que s'aturi la mà que signa sentències de mort i ordena execucions. Es hora que la consciència universal, que els homes i els pobles lliures dignin clarament al dictador espanyol que s'ha d'acabar aquesta hemorràgia interna espanyola que pot acabar amb la vida i amb la força de creació democràtica de tots els pobles peninsulars.

Hi va en aquesta acció la possibilitat d'aconseguir l'apaisament de certes passions al si de l'occident europeu, que únicament amb una Espanya democràtica, lliure de dictadura i d'opressió podran les democràcies entendre's i crear un clima de convivència i de confiança que possibiliti la instauració d'una pau veritable i d'un benestar general entre les forces i classes europees.

EN LA MORT DE JOSEP POUS I PAGES

Un altre nom a afegir a la llarga llista d'artistes traspassats d'ençà que deixarem la nostra terra: Joaquim Ruyra, Prudenci Bertrana, Carles Rahola (aquest vident afusellat per les tropes d'ocupació), Pere Coromines, J. Serra i Hünter, Joaquim Xirau, Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili, Lluís Millet, Francesc Pujols, Enric Morera, Joaquim Mir, J. Junceda, Ignasi Mallol, Francesc Gall, Felix Elies, Xavier Nogué, i tants d'altres, tots ells pertanyents a una generació nascuda el segle passat. Els uns han mort a casa nostra, els altres escampats per aquests mons de Déu. Tribu massa feixuc el que hem hagut de pagar aquests darrers anys quan, per les circumstàncies que travessa el nostre país, les noves generacions no poden comptar amb l'escalf i l'encoratjament necessaris per a comblar aquest buit immens.

Josep Pous i Pagès, fill de l'Empordà anà a viure de molt jove a Barcelona. Home d'una gran sensibilitat, el moviment catalanista de la nostra renaixença l'havia d'atreure forçament. Cultivà el periodisme i no tardà a fer-se remarcar molt aviat com a novel·lista: « Quan se fa nosa », « De l'ergástula », « Per la vida », el seu recull de contes « Empordanes ».

Importants acords d'E.R. de C. de Mèxic

El nou Consell Directiu d'E. R. de C. a Mèxic, ha quedat constituït com segueix:

Dalmau Costa, President.
Enric Canturri, Vice-President.
Vocals Secretaris: Joan Moles, Manuel Galés, Marian Font, Roc Boronat, Joaquim Duran, Joaquim Lluhi, Màrius Calvet.

El Consell Directiu ha adreçat dos missatges al Secretari General del Partit, comunicant-li els principals acords adoptats per l'Assemblea extraordinària celebrada el dia 15 de Març, que són els següents:

1. — Acceptar la integració del Consell Directiu en el Consell Constituent creat pel Ple de Montpel·ler.
2. — Expressar la conformitat i l'adhesió de tots els militants de Mèxic als acords de Montpel·ler, felicitant-se, en ens, dels excel·lents resultats obtinguts.
3. — Convocar una reunió de tots els diputats del Partit al Parlament de la República per tal d'establir un pla d'actuació en vistes de la reunió de diputats que prepara, a Mèxic, el senyor Gordon Ordás.

Manifestar al Secretari General el desig d'E. R. de C. de Mèxic de que efectui ben aviat el seu projectat viatge a Amèrica, per tal d'establir les bases d'una millor coordinació dels nostres esforços.

Josep TARRADELLAS ha contestat ja aquests missatges, agraint la fidelitat dels nostres companys i expressant la seva intenció de saludar-los personalment ben aviat.

MISSATGES D'ADHESIO AL PRESIDENT IRLA

Degudament autoritzats per la Secretaria General de la Generalitat de Catalunya, ens plau transcriure a continuació dos significatius missatges d'adhesió al Molt Honorable President senyor Josep Irla:

D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA DE MEXIC

« Honorable President:

« Ens plau confirmar-vos el telegrama que us varem trasmetre ahir, que deia: PER ACORD ASSEMBLEA GENERAL DEL PARTIT TRAMETEM AL NOSTRE PRESIDENT CORDIALISSIMA SALUTACIO RENOVANT-VOS FE DESTINS CATALUNYA AMB ACTUACIO VOSTRA. »

I després d'anunciar la composició del nou Consell Directiu, prossegueix el missatge:

« En el curs de l'esmentada Assemblea, els militants del nostre Partit tingueren ocasió de palesar l'alta estima i el respecte que tots sentim pel nostre President. I en cloure s'actua, va concretar-se encara més aquest afecte i la cordialíssima adhesió de tots a la vostra persona i a la vostra autoritat, en l'acord que va ésser pres per unanimitat d'adreçar-vos un telegrama de salutació. »

« Visqueu molts anys pel bé de Catalunya i per dur a terme la vostra feixuga tasca — en la que no us menarà mai el nostre suport — per l'alliberament de la nostra enyorada i gloriosa Pàtria. »

« DALMAU COSTA, President,
« MARIUS CALVET, Secretari. »

L'Honorable Senyor President de la Generalitat

DEL CENTRE CATALA DE SANTIAGO DE XILE

« Tenim l'honor de comunicar-vos que el Consell Directiu de la nostra entitat per al curs de 1952-1953 ha quedat constituït reglamentàriament en la forma que segueix: J. SABATE, President; F. Cucurella, Vice-President; J. Gratacós, Secretari; P. Sala, Vice-Secretari; Carles Ribes, Treballador, R. Delfau, Bibliotecari; E. Trias, S. Iglesias, P. Aznar, A. Pic, P. Juanet i L. Gil, vocals. »

« Amb aquest motiu, ens plau molt posar-nos a la vostra disposició per a prosseguir defensand, a través de la nostra entitat, els drets de la nostra desvalguada Catalunya, i us ofereixen el testimoni dels sentiments de la més respectuosa i afectuosa consideració. »

« J. SABATE, President,
« J. GRATACOS, Secretari. »